

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

06.09.2022. Nr. 1.7-2/836

Uz 06.07.2022 Nr.

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai

Par SIA “Pansionāts Rokaiži”,

SIA “Priekules slimnīca”,

SIA “Kuldīgas slimnīca”

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Dienvidkurzemes novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iesniegumu, kurā lūgts sniegt KP atzinumu par līdzdalības izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) Pašvaldības kapitālsabiedrībās SIA “Pansionāts Rokaiži”, SIA “Priekules slimnīca”, SIA “Kuldīgas slimnīca”.

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība “*Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera*” (turpmāk – LTRK), tad KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

SIA “Pansionāts Rokaiži”

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % SIA “Pansionāts Rokaiži” kapitāldaļu pieder Aizputes novada domei.¹ Bet Pašvaldībai kā Aizputes novada pašvaldībā iekļauto institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmējai, šobrīd pieder 100 % SIA “Pansionāts Rokaiži” kapitāldaļu.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Pansionāts Rokaiži” ir sociālās aprūpes institūcija, kas sniedz veco ļaužu un invalīdu aprūpi. Tā nodrošina sociālās aprūpes pakalpojumus apmēram 125 klientiem, piedāvājot vecumam un veselības stāvoklim atbilstošu četrreizēju ēdināšanu un neatliekamu medicīnisko palīdzību jebkurā diennakts laikā, un klientam nepieciešamo ikdienas veselības aprūpi.

¹ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/42103018367>

SIA "Pansionāts Rokaiži" kopš 2006. gada ir reģistrēta Labklājības ministrijas sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā kā ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija.²

Izvērtējumā norādīts, ka SIA "Pansionāts Rokaiži" ir iekopta arī palīgsaimniecība, kas sniedz iespēju klientiem darboties palīgsaimniecībā, ravējot savus dārziņus, piedaloties apkārtnes sakopšanas darbos un kartupeļu talkās. Iegūtie dārzeņi, augļi un piena produkti tiek izmantoti klientu uztura bagātināšanai un daudzveidībai.

Izvērtējumā secināts, ka Kurzemes reģiona teritorijā darbojas ap 10 līdzvērtīgu sociālās aprūpes iestāžu, arī tirgus dalībnieki ar privāto kapitālu, piemēram, Pāvilostā un Jūrkalnē nodibinājums "Fonds "Cilvēks Cilvēkam"", taču pieprasījums pēc šāda sociālās aprūpes pakalpojuma pārsniedz tirgū esošo piedāvājumu.

Pašvaldības ieskatā, SIA "Pansionāts Rokaiži" veiktā komercdarbība tiek veikta tirgus nepilnības apstākļus un komercdarbība uzskatāma par stratēģiski svarīgu Dienvidkurzemes un arī citu Kurzemes reģionā esošajiem iedzīvotājiem un tātad arī šo teritoriju attīstībai. Līdz ar to Pašvaldības līdzdalība SIA "Pansionāts Rokaiži" ir saglabājama, jo tās darbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam. Vienlaicīgi Izvērtējumā ir norādīts uz nepieciešamību apzināt privāto tirgus dalībnieku interesi sniegt šāda veida sociālās aprūpes pakalpojumus un nosacījumus, kādiem iestājoties, tie būtu gatavi piedāvāt sniegt sociālās aprūpes pakalpojumus Pašvaldības un apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem

Viedokli par Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā ir sniegusi LRTK, kura aicina ne vien Pašvaldībai apzināt privāto tirgus dalībnieku interesi sniegt attiecīgos pakalpojumus, bet papildus aicina izvērtēt arī citus pakalpojuma nodrošināšanas modeļu, piemēram, privāto publisko partnerību.

Kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet ir arī nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

Izskatāmajā gadījumā, ņemot vērā, ka Rokaižos un tās tuvākajā apkaimē nav citu tirgus dalībnieku, kuri sniegtu sociālās aprūpes pakalpojumus, tad, KP ieskatā, ir iespējams konstatēt tirgus nepilnību. Tādējādi KP uzskata, ka SIA "Pansionāts Rokaiži" sniegtie sociālās aprūpes pakalpojumi atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam.

Ņemot vērā, ka Izvērtējumā nav ietverts VPIL 88.panta otrajā daļā noteiktais rīcības juridiskais un ekonomiskais izvērtējums attiecībā uz SIA "Pansionāts Rokaiži" statūtos norādīto darbības veidu – jaukta lauksaimniecība (augkopība un lopkopība) un tās apsaimniekotajiem 67,9 ha, kas pēc KP rīcībā esošās informācijas, tiek izmantoti graudaugu un kartupeļu audzēšanai, mājlopu audzēšanai, t.sk. iegūtā piena pārstrādei pansionāta virtuvē, tad KP nav iespējams pilnvērtīgi savas kompetences ietvaros izvērtēt Pašvaldības rīcības atbilstību VPIL 88.panta prasībām, t.sk., vai izvēlētais risinājums ir efektīvāks mērķa sasniegšanai.

Ņemot vērā, ka nav vēlama publiskas personas kapitālsabiedrības pakalpojumu sniegšana, kura nav attaisnojama ar kādu no VPIL 88. panta pirmajā daļā noteiktajiem priekšnosacījumiem, tad KP aicina Pašvaldību papildināt Izvērtējumu attiecībā uz SIA "Pansionāts Rokaiži" darbību jauktajā lauksaimniecībā un iesniegt to KP.

SIA "Priekules slimnīca"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 100 % SIA "Priekules

² <https://vspmis.lm.gov.lv/Public/PublicetsPakalpojums>

slimnīca” kapitāldaļu pieder Pašvaldībai.³

Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Priekules slimnīca” pamatdarbības ietvaros sniedz stacionāro un sekundāro ambulatoro palīdzību, galvenokārt, Dienvidkurzemes novada un Liepājas pilsētas iedzīvotājiem. SIA “Priekules slimnīca” ir dienas stacionārs (25 gultas vietas) ar ķirurģijas, ginekoloģijas, terapijas, neiroloģijas profila pacientu ārstēšanu; operācijas bloks ar asins kabinetu un intensīvās terapijas palātu. Ambulatorā daļa ar 3 ģimenes ārstiem, ķirurgu, ginekologu, okulistu, neirologu, endokrinologu, psihiatru, radiologu diagnostu. Un diagnostikas nodaļa ar laboratoriju, rentgena un datortomogrāfijas kabinetiem, ultrasonogrāfiju, endoskopijas, funkcionālās diagnostikas kabinetiem, kā arī zobārstniecības kabinets.

Papildus veselības aprūpes pakalpojumiem, SIA “Priekules slimnīca” nodrošina sociālās aprūpes institūcijas funkcijas, nodrošinot ilgstošus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.

SIA “Priekules slimnīca” ir vienīgā medicīnas iestāde Priekules apkaimē. Tās tuvākie konkurenti tirgū ir tikai Liepājā, Kuldīgā, Ventspilī, Saldū un Talsos. Izvērtējumā tas tiek skaidrots ar cilvēkresursu trūkumu (medicīniskā personāla), ar zemo iedzīvotāju blīvumu Dienvidkurzemes novadā un salīdzinoši zemo iedzīvotāju pirkspēju.

Attiecībā uz sociālo aprūpi, Izvērtējumā identificēti privātie sociālās aprūpes pakalpojuma sniedzēji – nodibinājums “Fonds “Cilvēks Cilvēkam””, kas atrodas Pāvilostā un Latvijas Sarkanais Krusts.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Priekules slimnīca” iznomā telpas ar veselības aprūpi saistītām fiziskām un juridiskām personas: ģimenes ārstiem, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam, aptiekai.

Tāpat SIA “Priekules slimnīca” veic ar slimnīcas darbību saistītu pakalpojumu sniegšanu: veļas mazgāšana, ēdināšana, morgs.

Vienlaikus Izvērtējumā norādīts uz nepieciešamību Pašvaldībai apzināt privāto tirgus dalībnieku interesi sniegt sociālās aprūpes pakalpojumus un nosacījumus, kādiem iestājoties, tie būtu gatavi piedāvāt sniegt sociālās aprūpes pakalpojumus Pašvaldības un apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem.

Pašvaldības ieskatā, tās līdzdalība SIA “Priekules slimnīca” ir saglabājama, jo SIA “Priekules slimnīca” darbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, jo SIA “Priekules slimnīca” veiktā komercdarbība tiek veikta tirgus nepilnības apstākļos un komercdarbība veselības aprūpes jomā ir uzskatāma par stratēģiski svarīgu pakalpojumu Dienvidkurzemes novada administratīvās teritorijas attīstībai.

Viedokli par Pašvaldības līdzdalību kapitālsabiedrībā ir sniegusi LRTK, kuras ieskatā Izvērtējumā netiek apskatītas citas alternatīvas, piemēram, kāda pakalpojuma nodrošināšanai attīstīt publisko privāto partnerību. LTRK ieskatā, ir jāapzina privāto tirgus dalībnieku interese sniegt arī ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumus, ne tikai sociālās aprūpes pakalpojumus, Dienvidkurzemes novadā un nosacījumus, kādiem iestājoties, privātā sektora komersanti tos būtu gatavi piedāvāt.

Ņemot vērā Pašvaldības Izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā un „vienas pieturas” principa realizēšanā, tādējādi nodrošinot konkrētās administratīvās teritorijas iedzīvotājiem pilnu veselības aprūpes ciklu, KP atzīst, ka SIA “Priekules slimnīca” darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi, kas ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem. Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet arī ir nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus

³ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/40003218218>

nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir lielāks nekā esošais piedāvājums.

Izskatāmajā gadījumā, ņemot vērā, ka Priekules pilsētā un tās tuvākajā apkaimē nav citu tirgus dalībnieku, kuri sniegtu attiecīgos pakalpojumus, tad, KP ieskatā, ir iespējams konstatēt tirgus nepilnību. Tādējādi KP uzskata, ka SIA "Priekules slimnīca" sniegtie pakalpojumi atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktam, līdz ar to KP nav iebildumu pret Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu SIA "Priekules slimnīca".

Attiecībā uz sniegtajiem ēdināšanas un veļas mazgāšanas pakalpojumiem, KP secina, ka tie ir saistīti ar SIA "Priekules slimnīca" sniegto pamatpakalpojumu, līdz ar to, sniedzot šos pakalpojumus, tā racionāli un lietderīgi izmanto savā rīcībā esošo infrastruktūru un resursus, kas paredzēti pamatpakalpojuma sniegšanai, būtiski neietekmējot tirgu. Vienlaikus KP norāda, lai nepieļautu konkurences neitralitātes pārkāpumu, ir būtiski, lai SIA "Priekules slimnīca" ievēro prasību pakalpojumu un preču cenas noteikt, balstoties uz tirgus izmaksām. Tāpat Pašvaldībai, dodot priekšroku efektīvākajam risinājumam, būtu jāvērtē iespēja SIA "Priekules slimnīca" nepieciešamos ēdināšanas pakalpojumus nevis veikt pašai SIA "Priekules slimnīca", bet tos saņemt kā ārpakalpojumus, kas veicinātu privātā sektora iesaisti.

SIA "Kuldīgas slimnīca"

Saskaņā ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra datiem 90,83 % SIA "Kuldīgas slimnīca" kapitāldaļu pieder Kuldīgas novada pašvaldībai, 9,17 % – Pašvaldībai.⁴

KP rīcībā ir arī 01.08.2022. Kuldīgas novada pašvaldības līdzdalības izvērtējums par SIA "Kuldīgas slimnīca" (turpmāk arī – Izvērtējums).

Atbilstoši Ministru kabineta 28.08.2018. noteikumiem Nr. 555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība" (turpmāk – Noteikumi Nr. 555)⁵ SIA "Kuldīgas slimnīca" ir III līmeņa stacionārā ārstniecības iestāde, kas, t.sk. nodrošina veselības aprūpi šādos stacionāro pakalpojumu profilos – terapija, aprūpe, ķirurģija, ginekoloģija, grūtniecības un dzemdību aprūpe, pediatrija, traumatoloģija.

Pamatdarbības ietvaros SIA "Kuldīgas slimnīca" sniedz stacionāro un sekundāro ambulatoro palīdzību, galvenokārt Kuldīgas novada un apkārtējo novadu iedzīvotājiem, neatliekamo medicīnisko palīdzību un dažāda veida veselības aprūpes maksas pakalpojumus, nodrošinot Kuldīgas novada un tuvējo novadu iedzīvotājiem veselības aprūpes pieejamību tuvāk dzīvesvietai.

Aizputē ir SIA "Kuldīgas slimnīca" struktūrvienība – Kuldīgas slimnīcas Aizputes filiāle, kas nodrošina ambulatoro pacientu pieņemšanu pie ķirurga un aprūpes nodaļu hroniskiem slimniekiem, kam nepieciešama medicīniska aprūpe medīķu uzraudzībā.

SIA "Kuldīgas slimnīca" sniedz šādus papildpakalpojumus: ilglaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi; telpu iznomāšana; ar slimnīcas darbību saistītu pakalpojumu sniegšana: veļas mazgāšana, ēdināšana.

Izvērtējumā norādīts, ka gan attiecībā uz veselības aprūpes pakalpojumiem (ambulatorajiem un stacionārajiem pakalpojumiem), gan attiecībā uz ilglaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem novērojama tirgus nepilnība, jo pieprasījums pēc veselības aprūpes pakalpojumiem pārsniedz piedāvājumu. Veselības aprūpes iestādēm jānodrošina pēc iespējas plašāks medicīnisko pakalpojumu klāsts un nepieciešami lieli ieguldījumi infrastruktūrā, bet ne visi medicīniskie pakalpojumi ir vienādi rentabli un nodrošina finansiālo ieguvumu. Līdz ar to veselības aprūpes pakalpojumu joma privātajam sektoram pilnībā nav nododama.

⁴ <https://info.ur.gov.lv/#/legal-entity/50003197651>

⁵ Ministru kabineta 2018. gada 28. augusta noteikumi Nr. 555 "Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība". <https://likumi.lv/ta/id/301399>

Izvērtējumā secināts, ka ir jāņem vērā arī SIA “Kuldīgas slimnīca” ģeogrāfiskā atrašanās vieta, iedzīvotāju skaits un maksātpēja, kas ietekmē privātā tirgus dalībnieka interesi par darbības uzsākšanu šajā reģionā. Privātajiem tirgus dalībniekiem ir augstāka interese privātās ārstniecības iestādes atvērt Rīgas reģionā, kur ir lielāka resursu pieejamība un augstāka iedzīvotāju pirktpēja.

Izvērtējumā tiek norādīts, ka šķērslis/risks, lai pilnībā nodotu pakalpojumu sniegšanu privātajam sektoram, ir veselības aprūpes pakalpojuma nepārtrauktība, daudzveidība, pieejamība. Līdz ar to veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu nav iespējams pilnībā nodot privātajiem tirgus dalībniekiem.

Kā potenciālie SIA “Kuldīgas slimnīca” konkurenti, tiek norādītas citas Kurzemes reģionā esošās ārstniecības iestādes, piemēram, SIA “Ziemeļkurzemes reģionālā slimnīca” un SIA “Liepājas reģionālā slimnīca”.

SIA “Kuldīgas slimnīca” konkurence ar privātajiem tirgus dalībniekiem atsevišķu ar veselības aprūpi saistītu pakalpojumu sniegšanā un ilgstošas sociālās aprūpes jomā nav uzskatāma par tādu, kas negatīvi ietekmētu konkurences procesu kopumā. Vienlaikus, Izvērtējumā norādīts, ka kapitālsabiedrībai, darbojoties šo pakalpojumu sniegšanas tirgū, var tikt samazināta medicīnas personāla pieejamība citiem tirgus dalībniekiem. Ilgtermiņa pārdomāta ārstniecības nozares politikas plānošana var novērst cilvēkresursu un finansējuma nepietiekamību veselības aprūpes nodrošināšanā, kā rezultātā privātie tirgus dalībnieki varētu novērst pastāvošo tirgus nepilnību un piedāvāt daudzveidīgāku veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, tomēr maz ticams, ka veselības aprūpes pakalpojumus nodrošinātu tikai privātais sektors. Līdzīgi tirgus nepilnības novēršana ir risināma arī sociālās aprūpes nozarē, tomēr tirgus nepilnību nevar novērst pašvaldība ar tās rīcībā esošiem instrumentiem.

Izvērtējumā norādīts, ka saskaņā ar Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistra datiem (uz 07.07.2022.), Latvijas teritorijā ilglaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumu ar izmitināšanu nodrošina 84 iestādes (11 193 izmitināšanas vietas). Publiskā sektora iestādes sastāda 42 % no kopējo iestāžu skaita jeb 35 iestādes, savukārt privātā sektora pakalpojuma sniedzēji (biedrības, nodibinājumi, privātuzņēmumi) – 58 % jeb 49 no kopējā pakalpojuma sniedzēju skaita. Līdz ar to secināms, ka ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā konstatējama daļēja tirgus nepilnība.

Kurzemē – Dienvidkurzemes, Kuldīgas, Ventspils, Talsu, Tukuma un Saldus novados – ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus ar izmitināšanu nodrošina 22 pakalpojumu sniedzējs, no tiem 12 (616 izmitināšanas vietas) ir privātā sektora, bet 10 (752 izmitināšanas vietas) ir publiskā sektora pakalpojuma sniedzēji.

Privāto tirgus dalībnieku ienākšanu šo pakalpojumu sniegšanas tirgū kavē atbilstošas infrastruktūra nepieejamība – nepieciešami nozīmīgi ilgtermiņa ieguldījumi tās izveidei ar garu atmaksāšanās periodu. Tāpat šķērslis/risks, lai nodotu pakalpojumu sniegšanu privātajam sektoram, ir ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojuma pieejamība vajadzīgajā apjomā un attiecīgā sociālā pakalpojuma pieejamība bez diskriminācijas (cenas faktors) visiem iedzīvotājiem.

Vienlaikus Izvērtējumā norādīts, ka attiecībā uz sociālo aprūpi ir iespējams piemērot publiskas procedūras (iepirkums vai koncesija) un atlasīt kandidātus ar atbilstošu pieredzi un finansiālu nodrošinājumu, lai mazinātu iespējamos riskus par pakalpojuma sniegšanas pārtraukšanu. Tomēr pašreizējos tirgus apstākļos privātā sektora pakalpojuma piedāvājums nenodrošina pakalpojuma pieejamību vajadzīgajā apjomā.

Kā potenciālie SIA “Kuldīgas slimnīca” konkurenti, Izvērtējumā norādīti citi sociālo aprūpes pakalpojumu sniedzēji ar publisku kapitālu, kā arī privātos sociālo aprūpes pakalpojumu sniedzēji, piemēram, nodibinājums “Fonds “Cilvēks Cilvēkam””, Latvijas Sarkanais Krusts, Latvijas Samariešu apvienība.

SIA “Kuldīgas slimnīca” pakalpojumu cenas noteiktas, ņemot vērā to sniegšanas nodrošināšanai nepieciešamās izmaksas.

Publiskais finansējums SIA “Kuldīgas slimnīca” ieņēmumu struktūrā pēdējos trijos gados vidēji sastāda 86 %, bet SIA “Kuldīgas slimnīca” pārējie ieņēmumi – 14 %. Daļu no sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem apmaksā ar Nacionālā veselības dienesta līdzfinansējumu, bet Labklājības ministrija un Latvijas pašvaldības veic mērķdotāciju maksājumus par sociālās aprūpes klientiem. SIA “Kuldīgas slimnīca” nesāņem publiskās dotācijas zaudējumu segšanai.

Izvērtējumā norādīts, ka ieņēmumi no veselības aprūpes pakalpojumiem un ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumiem, kas tiek sniegti ar mērķi novērst daļēju tirgus nepilnību, pēdējos trīs gados vidēji veido 97 % no kopējiem ieņēmumiem.

Izvērtējumā norādīts, ka SIA “Kuldīgas slimnīca” veic komercdarbību veselības aprūpes un ilgstošas sociālās aprūpes jomā tirgus nepilnības apstākļos atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktam, komercdarbība veselības aprūpes jomā ir uzskatāma par stratēģiski svarīgu pakalpojumu visa Kurzemes reģiona teritorijas attīstībai atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktam.

Ēka Aizputes ielā 22, Kuldīgā un netālu no tās izvietotais helikoptera nosēšanās laukums, kas iekļauts valsts katastrofu medicīnas plānā un kuru pārvalda SIA “Kuldīgas slimnīca”, ir uzskatāms par stratēģiski svarīgu īpašumu visa Kurzemes reģiona teritorijas attīstībai atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas 3. punktam. Līdz ar to Pašvaldības līdzdalība SIA “Kuldīgas slimnīca” ir jāsaglabā, pilnā apjomā saglabājot SIA “Kuldīgas slimnīca” sniegtos veselības aprūpes pakalpojumus un ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus.

Vienlaicīgi, ņemot vērā, ka SIA “Kuldīgas slimnīca” pamatdarbību veic citā administratīvajā teritorijā – Kuldīgas novadā, Izvērtējumā norādīts uz nepieciešamību Pašvaldībai vērtēt tās līdzdalības izbeigšanu SIA “Kuldīgas slimnīca” un pilnīgas kontroles iegūšanu pār SIA “Kuldīgas slimnīcas” struktūrvienību – Kuldīgas slimnīcas Aizputes filiāle, veicot SIA “Kuldīgas slimnīca” reorganizāciju.

LTRK sniegtajā viedoklī cita starpā norādījusi, ka SIA “Kuldīgas slimnīca” 2020. – 2021. gadā ir strādājusi ar zaudējumiem, kas nozīmē, ka attiecīgo pakalpojumu sniegšana, iesaistoties komercdarbībā, arī pašai pašvaldībai ir radījusi būtiskus zaudējumus. LTRK norādījusi, ka nav pamatoti pašvaldībai bez pienācīga tirgus situācijas izvērtējuma turpināt dalību kapitālsabiedrībā un nerentablu pakalpojumu sniegšanā, iespējams, zem pašizmaksas, kas ir tirgu kropļojoša pazīme, kas nodrošina arī nepamatotas konkurences priekšrocības.⁶ Tādējādi it sevišķi situācijā, kad ir kļuvis zināms, ka privātā sektora komersanti potenciāli ir ieinteresēti sniegt attiecīgos ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumus, Pašvaldībai, ievērojot tostarp VPIL 88. panta otrās daļas noteikumus un KP atzinumos norādīto, sevišķi būtiski ir veikt detalizētu tirgus izpēti, lai tostarp apzinātu konkrētos komersantus, potenciālos ārstniecības un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus.

Ņemot vērā Izvērtējumā norādīto informāciju, kā arī pašvaldības lomu efektīvā veselības aprūpes sistēmā un pakalpojumu pieejamības veicināšanā, piemēram, vienmērīga teritoriālā pārklājuma radīšanā un „vienas pieturas” principa realizēšanā, tādējādi nodrošinot konkrētās administratīvās teritorijas iedzīvotājiem pilnu veselības aprūpes ciklu, KP atzīst, ka SIA “Kuldīgas slimnīca” darbība veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanā var tikt atzīta par stratēģiski svarīgu pakalpojumu sniegšanu VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē. Vienlaikus, kā jau to KP ir atzinusi iepriekš, arī stratēģiski svarīgus pakalpojumus noteiktos gadījumos ir iespējams sniegt arī privātajiem tirgus dalībniekiem, līdz ar to publiskajām personām ir nepieciešams ne tikai atzīt konkrētu pakalpojumu par stratēģiski svarīgu, bet ir arī nepieciešams veikt tirgus izpēti, tādējādi pamatojot iespējamās tirgus nepilnības pastāvēšanu konkrētajā pakalpojumu tirgū, proti, situāciju, kad pieprasījums pēc noteikta pakalpojuma ir

⁶ Sk. Konkurences padomes 20.11.2020. atzinums Nr. 1.-7-2/1234 “Par SIA “Liepājas reģionālā slimnīca”. Pieejams: https://www.kp.gov.lv/sites/kp/files/content/KVN%20atzinumi/2020_11_20_kvn_vestule_sia-liepajas-regionala-slimnica.pdf

lielāks nekā esošais piedāvājums.

KP secina, ka Izvērtējumā sniegta norāde par diviem potenciālajiem SIA "Kuldīgas slimnīca" konkurentiem, tomēr nav vērtēta konkurences situāciju ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā Kuldīgas novada pašvaldības teritorijā un Aizputē, t.sk. nav norādīta informācija par SIA "Kuldīgas slimnīca" konkurentiem, kas nodrošina ambulatoros pakalpojumus (t.sk. valsts apmaksātus pakalpojumus).

KP ieskatā, būtu nepieciešams izvērtēt, vai un kādā mērā, sniedzot ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus, SIA "Kuldīgas slimnīca" konkurē ar privātajiem tirgus dalībniekiem un iespējamību atteikties no konkrēto pakalpojumu sniegšanas, t.sk. to, vai konkrēto pakalpojumu pārtraukšanas gadījumā neveidotos tirgus nepilnība, tādējādi radot negatīvu ietekmi uz konkrētā pakalpojuma pieejamību konkrētajā administratīvajā teritorijā.

Gadījumā, ja nav konstatējama tirgus nepilnība konkrētu pakalpojumu sniegšanā un privātie tirgus dalībnieki ir pilnībā spējīgi nodrošināt konkrēto pakalpojumu pieejamību, KP ieskatā, būtu nepieciešams izvērtēt pamatotību turpināt konkrēto pakalpojumu sniegšanu. Lai iedzīvotājiem tiktu vienviet nodrošināti nepieciešamie veselības aprūpes pakalpojumi, ja Pašvaldība pārtrauktu atsevišķu pakalpojumu sniegšanu, KP ieskatā, būtu atbalstāma privāto veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju iesaiste pakalpojumu nodrošināšanā SIA "Kuldīgas slimnīca" telpās, iznomājot SIA "Kuldīgas slimnīca" telpas.

Līdz ar to Izvērtējums šajā daļā būtu papildināms, t.sk., ņemot vērā LTRK izteikto viedokli.⁷

Tāpat Izvērtējumā norādīts, ka SIA "Kuldīgas slimnīca" iznomā savas telpas ar veselības aprūpi saistītām fiziskām un juridiskām personām – ģimenes ārstiem, ambulatoro un diagnostisko veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, medicīnisko izmeklējumu laboratorijai (E. Gulbja laboratorija), Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam u.c. veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem, kuri sniedz pakalpojumus gan ambulatorajiem, gan stacionārajiem pacientiem.

KP atbalsta Pašvaldības iniciatīvu iznomāt SIA "Kuldīgas slimnīca" telpas, t.sk. privātajiem tirgus dalībniekiem, tādējādi ne tikai pilnveidojot konkrētu medicīnas pakalpojumu pieejamību, bet arī veicinot privāto tirgus dalībnieku pastāvēšanu konkrētajā tirgū.

Attiecībā uz ēdināšanas un veļas mazgāšanas pakalpojumiem Izvērtējumā norādīts, ka šo pakalpojumu saņēmēji ir Kuldīgas novada pašvaldības un apkārtējo novadu iedzīvotāji, kuri saņem veselības aprūpes pakalpojumus SIA "Kuldīgas slimnīca". Vienlaikus norādīts, ka šos pakalpojumus iespējams saņemt arī nesaņemot veselības aprūpes pakalpojumus. Kā arī Izvērtējumā ir konstatēts, ka ēdināšanas un veļas mazgāšanas pakalpojuma sniegšanā tirgus nepilnība nepastāv.

Attiecībā uz šādu papildpakalpojumu sniegšanu KP norāda, ka pirmšķietami šie pakalpojumi ir tirgū brīvi pieejami un nav vērojama tirgus nepilnība (t.sk. gan attiecībā uz pakalpojumu nodrošināšanu pašas SIA "Kuldīgas slimnīca" (pacientu) vajadzībām, gan sniedzot pakalpojumus klientiem, kas nesaņem veselības aprūpes pakalpojumus SIA "Kuldīgas slimnīca"), kas secināts arī Izvērtējumā.

Lai arī SIA "Kuldīgas slimnīca" iesaiste ēdināšanas un veļas mazgāšanas pakalpojumu sniegšanā ir nebūtiska, tomēr šādu pakalpojumu, kas nav veselības aprūpes iestāžu specifiski pakalpojumi, nodrošināšanā Pašvaldībai būtu jāapsver iespēja SIA "Kuldīgas slimnīca" nepieciešamos atsevišķus pakalpojumus nevis veikt pašai SIA "Kuldīgas slimnīca", bet tos saņemt kā ārpakalpojumus, lai tādējādi veicinātu arī privātā sektora iesaisti. Tāpat, SIA "Kuldīgas slimnīca" būtu jāatturas no šādu pakalpojumu sniegšanas tirgū.

Turpinot sniegt šādus pakalpojumus, būtiski ir regulāri pārvērtēt pakalpojumu sniegšanas/saņemšanas izmaksas, kā arī pārvērtēt, vai pakalpojuma nodrošināšana pašiem ir efektīvākais risinājums.

⁷ Iesniedzot papildināto Izvērtējumu KP.

Tāpat KP aicina pārskatīt SIA “Kuldīgas slimnīca” statūtos noteiktos darbības veidus un precizēt to saturu atbilstoši faktiskajai darbībai.

Noslēgumā KP aicina Pašvaldību un kapitālsabiedrības regulāri veikt konkurences neitralitātes risku novērtējumu⁸, konsultējoties ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem (t.sk. pašiem komersantiem), tādējādi novērtējumā gūstot vispilnīgāko un visaptverošāko informāciju. KP norāda, ka minētais konkurences neitralitātes pārkāpumu risku novērtējums ir atzīstams par būtisku ekonomiskā izvērtējuma sastāvdaļu, ar kura palīdzību publiskai personai ir iespējams ne tikai identificēt iespējamās konkurences neitralitātes pārkāpumu riskus, bet arī tos novērst.

Tāpat KP aicina iepazīties ar KP Apkopojumu par 2020. un 2021. gadā sniegtajiem atzinumiem par publisko personu kapitālsabiedrību darbību veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas jomā.⁹

Priekšsēdētājs

J. Gaiķis

⁸ Sīkāka informācija pieejama Konkurences neitralitātes izvērtēšanas vadlīnijās. Pieejamas: https://ej.uz/konkurences_neitralitate

⁹ Pieejams: <https://www.kp.gov.lv/lv/media/10028/download>